

WSKAZÓWKI DLA UCZNIÓW PRZYSPOSOBIENIA ROLNICZEGO

35648
Z BIBLIOTEKI
SEMINARIUM
SANDOMIERSKIEGO

POZNAŃ 1935

NAKŁADEM S. A. „OSTOJA“ POZNAŃ, POCZTOWA 15

WSKAZÓWKI DLA UCZNIÓW
PRZYSPOSOBIENIA ROLNICZEGO

+ Wpółki

POZNAŃ 1935

NAKŁADEM S. A. „OSTOJA“ POZNAŃ, POCZTOWA 15

WYDAWNICTWO
KATOLICKIEGO ZWIĄZKU MŁODZIEŻY ŻEŃSKIEJ
KATOLICKIEGO ZWIĄZKU MŁODZIEŻY MĘSKIEJ

—
WSZELKIE PRAWA ZASTRZEŻONE

—
PRINTED IN POLAND

Przysposobienie rolnicze drogą konkursów — tą najnowszą metodą nauczania rolnictwa szerokieh mas młodzieży wiejskiej — wytrzymało próbę zwycięsko. Mimo „kryzysu“, mimo coraz trudniejszych warunków gospodarczych — przysposobienie rolnicze młodzieży zatacza coraz szersze kręgi, pogłębia się i przynosi coraz lepsze wyniki.

Metoda ta, polegająca głównie na wykonaniu praktycznych zadań, trafiła do psychiki młodzieży, przeniknęła do życia wsi, wzbudziła zainteresowanie do oświaty rolniczej. To, co ostatnie dziesiątki lat z trudem zdobywały, przysposobienie rolnicze w krótkim czasie osiągnęło.

Idea i nastawienie przysposobienia rolniczego w zasadzie swej się nie zmienia, niemniej jednak podlega pewnym zewnętrznyh przeobrażeniom, udoskonaleniom, które życiowe potrzeby nasuwają. To też co roku przysposobienie rolnicze wymaga nowej literatury, która uwzględniłaby te przemiany. Zwłaszcza literatury bezpośredniej dla samej młodzieży.

Co roku tysiące młodzieży staje po raz pierwszy do akcji przysposobienia rolniczego. I mimo kursów i wykładów młodzież ta jest nieraz bezradna wobec najprostszyc h zagadnień. Ujęcie tych zagad-

nień w najprostszej, a zbiorowej formie, jest zadaniem niniejszej broszurki.

Młodzieży, biorącej udział w przysposobieniu rolniczym jest w Polsce 70 000. Mimo tej znacznej cyfry jest to znikoma ilość wobec blisko 6 000 000 młodzieży wiejskiej pozaszkolnej, potrzebującej oświaty rolniczej. Organizacje nasze, tj. Katolickie Stowarzyszenia Młodzieży Żeńskiej i Katolickie Stowarzyszenia Młodzieży Męskiej, są temi, które najwięcej dostarczają uczni przysposobieniu rolniczemu. Oddziały KSMŻ i KSMM dają 40% uczniów przysposobieniu rolniczemu w całej Polsce. A jednak i dla naszych organizacji jest to bardzo mało. Mamy przecież w swoich szeregach przeszło 200 000 młodzieży wiejskiej. W roku 1934 do konkursów p. r. stanęło niespełna 30 000. Wynosi to zaledwie 15%. Wiele jeszcze mamy do zrobienia w przysposobieniu rolniczemu.

Trzeba pamiętać, że nie wszystkie Oddziały KSMŻ i KSMM mają odpowiednie i możliwe warunki do akcji przysposobienia rolniczego. Brak jakichkolwiek funduszy, a przede wszystkim brak opieki fachowej, uniemożliwia im pracę w tym kierunku. Niniejsza broszurka powinna dotrzeć do wszystkich Oddziałów wiejskich, powinna być bodźcem i ułatwieniem pracy tysiącom naszej młodzieży rolniczej.

Broszura niniejsza jest przeznaczona dla KSMŻ i KSMM. Tam, gdzie w broszurze jest mowa o członkach organizacji, miano na myśli tak druchny, jak i druchów. Ustępy dotyczące przodowników odnoszą się także do przodowniczek itd.

Broszurka niniejsza została opracowana przez p. inż. Ludwikę Majewską-Kowalską, p. Magdalenę Hilczyńską i p. mag. W. Oleksego. Recenzjowali ją prof. dr. Józef Mikulowski-Pomorski, twórca akcji p. r. w Polsce i p. inż. Stefan Wyrzykowski, były redaktor pisma „Przysposobienie Rolnicze”, za co im na tem miejscu wyrażamy słowa wdzięczności

WYDAWCY

O PRZYSPOSOBIENIU ROLNICZEM

1. Co jest celem przysposobienia rolniczego?

Przysposobienie rolnicze ma na celu przygotowanie młodzieży wiejskiej tak męskiej, jak i żeńskiej, do zawodu rolniczego, oraz wychowanie postępowego, światłego rolnika-obywatela i gospodyni-obywatelki.

2. W jaki sposób uczy się młodzież rolnictwa w przysposobieniu rolniczem?

Nauka polega na samodzielnym wykonywaniu pewnych zadań rolniczych, według wskazówek kierowników akcji przysposobienia rolniczego. Nauka odbywa się na miejscu, we własnym gospodarstwie. Jednocześnie z praktycznym zajęciem, jakim jest konkurs, jest połączone samokształcenie rolnicze.

3. Jak nazywają się uczestnicy w przysposobieniu rolniczem?

Uczestników przysposobienia rolniczego nazywamy uczniami przysposobienia rolniczego.

4. Jakie stosuje się środki nauczania w przysposobieniu rolniczem?

Młodzież, uczestnicząca w przysposobieniu rolniczem, uczy się rolnictwa:

A. Biorąc udział w:

- a) konkursach rolniczych;
- b) kursach przysposobienia rolniczego;
- c) wycieczkach.

B. Przez:

- a) czytanie broszur, książek i gazet rolniczych;
- b) dyskusję i pogadanki na zebraniach kółka przysposobienia rolniczego.

O KONKURSACH PRZYSPOSOBIENIA ROLNICZEGO W ODDZIALE

I. POJĘCIE KONKURSU

5. *Co to jest konkurs przysposobienia rolniczego?*

Konkurs przysposobienia rolniczego jest to wyścig pracy. Polega na tem, że członkowie KSM podejmują się praktycznego przeprowadzenia pewnego zadania rolniczego, ściśle według pouczeń. Pouczenia te dają władze, ogłaszające konkurs, one też przeprowadzają kontrolę. Obok przeprowadzenia zadania rolniczego, np. uprawy kukurydzy na poltku, młodzież obowiązana jest do prowadzenia dokładnych zapisków z przebiegu prac konkursowych. Kto z pośród uczniów przysposobienia rolniczego przeprowadzi najlepiej zadanie konkursowe, zdobywa pierwsze miejsce i otrzymuje nagrodę.

6. *Czego potrzeba koniecznie, aby brać udział w konkursie?*

Na przeprowadzenie konkursu trzeba koniecznie kawałka ziemi, wzgl. pomieszczenia dla zwierzęcia konkursowego. Rzeczy te są zazwyczaj własnością rodziców, a więc trzeba mieć zgodę rodziców na należenie do konkursu. Ziemię tę i pomieszczenie dla zwierzęcia można także wydzierżawić od kogo innego, np. od sąsiada, brata, siostry i innych

krewnych. Następnie uczeń przysposobienia rolniczego powinien zdobyć życzliwe poparcie otoczenia dla pracy konkursowej. Wieś powinna korzystać z wiadomości i doświadczeń zdobytych przez ucznia przysposobienia rolniczego.

7. Czy organizacja konkursu w Oddziale może być dowolna?

Nie! Konkursy organizowane być mogą tylko na podstawie przepisów, zawartych w „Regulaminie konkursów przysposobienia rolniczego“, wydanego przez Związek. Broszurkę tę należy zamówić w Stowarzyszeniu.

8. Jaki jest pierwszy obowiązek ucznia przysposobienia rolniczego?

Zaznajomić się dokładnie z „Regulaminem konkursów przysposobienia rolniczego“, wydanym przez Związek.

9. W jakim konkursie mogą brać udział członkowie Oddziałów?

Członkom Oddziałów wolno brać udział tylko w konkursie, ogłoszonym przez Związek, Stowarzyszenie lub Oddział.

Konkurs, ogłoszony przez Związek, ma pierwszeństwo przed innymi tematami. Takim ogólnorganizacyjnym tematem konkursowym jest obecnie kukurydza „Wczesna Bydgoska“.

10. Jak zorganizować konkurs przysposobienia rolniczego w Oddziale?

Skoro Związek, Stowarzyszenie lub kierownictwo Oddziału ogłosi konkurs, uczniowie przysposobienia rolniczego:

- a) zgłaszają swój udział;
- b) wpłacają składkę konkursową.

11. *W jaki sposób należy się zgłaszać do konkursu?*

Zgłoszenia do konkursu uskutecznia się na specjalnym druku organizacyjnym, t. zw. formularzu nr. 1, którego uczniom przysposobienia rolniczego dostarcza kierownictwo Oddziału. Jeden egzemplarz formularza nr. 1 trzeba przechować u siebie. Będzie on potrzebny w ciągu trwania konkursu. Drugi egzemplarz pozostawia się w aktach Oddziału.

12. *Co to jest składka konkursowa?*

Jest to drobna kwota, którą wpłaca uczeń przysposobienia rolniczego do kasy Oddziału.

Wysokość składki powinna być taka, aby z niej można było pokryć wydatki na:

- a) formularz nr. 1, broszurkę tematową i dzienniczek dla każdego ucznia przysposobienia rolniczego;
- b) formularz nr. 2 i na prenumeratę czasopisma „Przysposobienie Rolnicze“ dla całego zespołu;
- c) kupno materiału konkursowego (zwierzęcia lub nasienia).

13. *Co to jest zespół konkursowy?*

Aby konkurs na terenie Oddziału mógł być przeprowadzony, to do konkursu zgłosić się musi 6—15 członków. Tworzą oni t. zw. zespół konkursowy.

Zespół konkursowy tworzy się zazwyczaj w łonie kółka przysposobienia rolniczego. Kółko takie

jest stałą formą organizacyjną i tworzy się na tych samych zasadach co i inne kółka w Oddziale, tj. w oparciu o „Regulamin ramowy kółek KSM“. Ma ono za zadanie szerzenie oświaty rolniczej wśród swoich członków, np. przez kursy, wycieczki, zebrania dyskusyjne itp.

Każdy uczeń przysposobienia rolniczego powinien być członkiem kółka p. r.

14. Kto stoi na czele zespołu?

Na czele zespołu stoi przodownik, który odpowiada za pracę zespołu. Przodownika wybierają sami członkowie zespołu z pomiędzy siebie, albo też mianuje go kierownictwo Oddziału.

15. Dlaczego organizujemy zespoły konkursowe?

By nauczyć młodzież współpracy. Życie każdego gospodarza na wsi wiąże się w bardzo wielu sprawach z życiem innych gospodarstw wiejskich. Aby wprowadzić na wieś, w życie jej mieszkańców, ulepszenia, doskonalsze urządzenia, trzeba, aby kierownicy gospodarstw wiejskich umieli współżyć, współpracować z sobą. Praca młodzieży w zespołach uczy współpracy, przyzwyczajają do niej.

16. Jaki powinien być wzajemny stosunek członków zespołu?

Wzajemny stosunek członków zespołu polegać powinien na życzliwej współpracy i wzajemnej pomocy. Każdego ucznia przysposobienia rolniczego powinny obchodzić nie tylko własne wyniki konkursowe, ale i wyniki całego zespołu.

17. Jaką musi być praca uczniów przysposobienia rolniczego?

Praca uczniów przysposobienia rolniczego musi być:

- a) Sumienna. Niedokładność w pracy jest oszukiwaniem samego siebie i obniża poziom prac zespołu.
- b) Samodzielna. Uczeń przysposobienia rolniczego powinien sam pracować. Korzystanie z pomocy rodziny uniemożliwia sprawiedliwą ocenę pracy członków zespołu i sprawiedliwe przyznanie nagród oraz daje przewagę jednym członkom zespołów nad drugimi.

18. Jakie mogą być tematy konkursowe?

Najczęściej spotykane tematy konkursowe są następujące:

- a) uprawowe (kukurydza, buraki, ziemniaki, warzywa itd.);
- b) hodowlane (wychów prosiąt, kur, królików itd.);
- c) ogródków warzywnych;
- d) ogródków kwiatowych;
- e) porządkowe;
- f) rachunkowości.

19. Czem się należy kierować przy wyborze tematu konkursowego?

Przy wyborze tematu konkursowego należy uwzględnić:

- a) ogólno-organizacyjny konkurs Związku,
- b) stopień sprawności rolniczej;
- c) lokalne wymagania gospodarcze danej miejscowości.

20. Jaki jest ogólno-organizacyjny konkurs Związku?

Ogólno-organizacyjnym konkursem Związku jest konkurs uprawy kukurydzy „Wczesna Bydgoska”. Konkurs ten powinien bezwzględnie przeprowadzić każdy uczeń przysposobienia rolniczego. Jest to naszym obowiązkiem organizacyjnym. Zwłaszcza do konkursu tego stanąć powinni ci, którzy pierwszy raz przystępują do konkursów. Wiadomo bowiem, że jest to temat łatwy, najlepiej nadający się do początkowych prac konkursowych. Poza tem konkurs uprawy kukurydzy jest tematem obowiązującym przy zdobywaniu sprawności rolniczej i można go prowadzić na każdym z 3 stopni.

21. Co to są stopnie sprawności rolniczej?

Każdy stopień sprawności to jakby klasa w szkole. Po przerobieniu jednego stopnia przechodzi się na wyższy. Każdy uczeń przysposobienia rolniczego powinien przejść 3 stopnie sprawności rolniczej w ciągu 3 lat. Na każdy poszczególny stopień jest ściśle wyznaczony szereg tematów konkursowych. Zaczyna się od tematów łatwych, kończy się na trudniejszych.

W razie otrzymania wyniku niedostatecznego na danym stopniu sprawności rolniczej, należy powtórzyć ten sam stopień z tematem, należącym do tego stopnia.

Przed przejściem z jednego stopnia na drugi, należy uregulować wszystkie należności pieniężne, związane z pracami p. r. — np. za materiał konkursowy, składkę konkursową, za czasopisma i druki, za broszurki tematowe itd.

Przy pracopracowywaniu stopni sprawności rolniczej, należy:

- a) zgłaszać się do konkursów w odpowiednich terminach, wyznaczonych przez Stowarzyszenie;
- b) przestrzegać regulaminu konkursów p. r.;
- c) brać udział w kursach p. r., inspekcjach i pokazach;
- d) prowadzić prace samokształceniowe.

Zespoły wyższego stopnia można tworzyć z uczniów, którzy w ubiegłym roku należeli do kilku zespołów stopnia niższego pod warunkiem, że pochodzą one z Oddziałów w tej samej miejscowości. Np. w danej miejscowości są 3 Oddziały KSM. W każdym z tych Oddziałów prowadzi się konkursy na pierwszym stopniu sprawności rolniczej — kukurydzy i buraka pastewnego. Na drugi stopień przeszło z tych zespołów po 3 uczniów (3 z zespołu kukurydzianego i 3 z zespołu buraczanego). Otóż z tych 6 uczniów można stworzyć jeden zespół drugiego stopnia o wspólnym temacie.

22. Jakie są wymagania na 1-szym stopniu sprawności rolniczej?

Wymagania na 1-szym stopniu sprawności rolniczej są następujące. Należy:

- a) przerobić jeden z następujących tematów okopowych: kukurydza, buraki, ziemniaki, marchew, kapusta;
- b) dokładnie przeczytać broszurkę tematową, aby umieć odpowiedzieć na zawarte tam pytania;

- c) zaznajomić się z ważniejszymi odmianami uprawianej rośliny.
- d) założyć najpóźniej na wiosnę kupę kompostową.

W skład zespołu powinno wchodzić przynajmniej 9 osób.

Zespół obowiązany jest prenumerować przynajmniej 1 egz. czasopisma „Przysposobienia Rolniczego“.

P o ż a d a n e j e s t :

- a) posiadanie przez zespół książki J. M. Pomorskiego, p. t. „Uprawa roli i roślin“. Z treścią tej książki należy się zaznajomić najlepiej przez wspólne przeczytanie jej w zespole;
- b) prowadzenie własnych inspekcji wewnętrznych;
- c) urządzenie wycieczki do sąsiedniego zespołu.

23. *Jakie są wymagania na II-gim stopniu sprawności rolniczej?*

W y m a g a n i a s ą n a s t ę p u j ą c e :

- a) posiadanie stopnia pierwszego;
- b) przerobienie z wynikiem dodatnim jednego z następujących punktów:

T e m a t y h o d o w l a n e :

1. przeprowadzić jeden z tematów hodowlanych wychowu prosięcia, królików, kur lub owiec;

T e m a t y r o ś l i n n e :

2. przeprowadzić z roślinnych 2 tematy okopowe, wymienione na pierwszym stopniu sprawności rolniczej;

lub 1 temat okopowy + ogródek kwiatowy;
lub 1 temat okopowy + temat zbożowy;
lub 1 temat okopowy + temat łąkowy;

O g r ó d e k:

3. uprawić uproszczony, to znaczy mniejszy, ogródek warzywny np. 4—5 roślin, jak fasola, kapusta, cebula, pomidory i ogórki, lub marchew, kalarepa, soja itp., albo ogródek roślin pastewnych, np. 4 rośliny, jak: lucerna, bobik, koński ząb, mieszaniki itp.;
- c) poza broszurką tematową należy przeczytać książkę, omawiającą szerzej przepracowane działy. Np. przy temacie hodowlanym przynajmniej „Hodowlę zwierząt“, przy roślinnym „Uprawę roli i roślin“, względnie „Uprawę warzyw“;
- d) znajomość przechowywania, użytkowania względnie przetwarzania produktów, otrzymanych z przerobionych tematów konkursowych;
- e) gromadzenie i przechowywanie w dalszym ciągu kupy kompostowej;
- f) ilustracje własne zespołowe, urządzenie przynajmniej 1 wycieczki i pokazu lokalnego.

Zespół powinien liczyć przynajmniej 5 osób.

P o ż a d a n e j e s t:

- a) prenumerowanie kursu korespondencyjnego im. Staszica;
- b) przeprowadzenie we wsi walki z chwastami;

- c) stworzenie w bibliotece Oddziału biblioteczki p. r.;
- d) udział w zebraniach Kółka Rolniczego, Koła Gospodyń Wiejskich i miejscowej spółdzielni.

24. *Jakie są wymagania na III-cim stopniu sprawności rolniczej?*

Wymagania są następujące:

- a) posiadanie stopnia drugiego;
- b) przerobienie z wynikiem dodatnim jednego z następujących tematów:
 1. jeden hodowlany i jeden uprawowy;
 - albo też
 2. jeden hodowlany + ogródek warzywny większy;
- c) dalsze gromadzenie kompostu i uregulowanie zbierania gnojówki;
- d) czytanie książek, obejmujących całokształt zagadnień rolniczych, prenumerata „Przy sposobienia Rolniczego“;
- e) dobra znajomość własnego gospodarstwa, — jego dobrych i złych stron, oraz opis tego gospodarstwa;
- f) udział we własnych lustracjach wewnętrznych i lustracjach zespołów młodszych, oraz urządzenie conajmniej dwóch wycieczek. Wygłoszenie przynajmniej jednego odczytu — i urządzenie pokazu lokalnego z zestawieniem dorobku pracy za cały okres konkursowy;
- g) złożenie egzaminu z wiadomości zdobytych w czasie pracy p. r., zwłaszcza z książek:

„Uprawa roli i roślin“, „Hodowla zwierząt“,
„Uprawa warzyw“.

P o ż a d a n e jest:

- a) przerobienie wyższego kursu korespondencyjnego;
- b) udział w pracach organizacyj rolniczych i spółdzielczych, oraz prenumerata, lub czytanie pism tych organizacyj;
- c) udział w zebraniach samorządu gminnego (gromada itd.);
- d) objęcie, za zgodą rodziców, prowadzenia pewnego działu w gospodarstwie, n. p. gospodarstwa podwórzowego, sadu, trzody chlewnej itd.

25. *Jak mogą wpłynąć lokalne warunki gospodarcze na wybór tematu konkursowego?*

W ramach stopni sprawności rolniczej należy wybrać taki temat, któryby najczęściej odpowiadał potrzebom gospodarczym i warunkom lokalnym danej miejscowości. A więc np. wybrać temat celem rozpowszechnienia jakiejś pożytecznej, a mało znanej rośliny, jak buraki pastewne, kukurydza itd., albo też wybrać roślinę, która jest w gospodarstwie źle uprawiana. Przy wyborze tematu trzeba się liczyć także z glebą i klimatem. Inne rośliny będą odpowiednie na piaski, inne na ziemie ciężkie. Wybór tematu będzie także zależał od pomocy fachowej i ewent. współpracy z organizacjami rolniczymi.

II. SPOSÓB PRZYGOTOWANIA SIĘ DO KONKURSU

26. *Jak przygotować się do prowadzenia konkursu?*

Każdy uczeń przysposobienia rolniczego, stający do konkursu ma obowiązek:

- a) wziąć udział w kursie przedkonkursowym;
- b) zdobyć środki na zakupienie materiału konkursowego;
- c) zaopatrzyć się w broszurę konkursową i dzienniczek.

27. *Co to jest kurs przedkonkursowy?*

Jest to kurs, na którym uczniowie przysposobienia rolniczego zostają pouczeni o sposobie prowadzenia konkursów. Kurs przysposobienia rolniczego urządza zazwyczaj kierownictwo Oddziału dla wszystkich swoich uczni przysposobienia rolniczego. Często kurs taki, wspólny dla kilku Oddziałów, urządza Okręg lub Stowarzyszenie. Wtedy wszyscy uczniowie przysposobienia rolniczego muszą przybyć na kurs, choćby odbywał się on w odległej miejscowości.

28. *Jak korzystać z kursu?*

Aby odnieść należytą korzyść z kursu należy:

- a) słuchać uważnie wykładów;
- b) zapisywać ważniejsze szczegóły;
- c) po wykładzie pytać o rzeczy, których się nie zrozumiało.

29. *Jak zaopatrzyć się w materiał konkursowy?*

Potrzebny do konkursów materiał konkursowy musi być jednakowy, tj. pochodzić z jednego źródła. Np. przy konkursie wychowu prosiąt wszyscy członkowie zespołu muszą nabyć prosięta jednej rasy, przy konkursie kapusty wszyscy nabyć muszą rozsądę jednej odmiany. Przy konkursie uprawy kukurydzy wszyscy nabywają i uprawiają odmianę kukurydzy „Wczesna Bydgoska“.

Najczęściej młodzież zakupuje materiał konkursowy za pośrednictwem kierownictwa Oddziału, komitetu konkursowego lub Stowarzyszenia. Uczestnicy konkursu płać za materiał konkursowy. Jeżeli zdarzy się, że uczniowie nie mają dosć pieniędzy na ten cel, wtedy zaleca się pożyczanie potrzebnej sumy z kasy Oddziału. Przedmiot konkursu, np. kukurydza, kury, prosiak itp. zostają w tym wypadku własnością Oddziału, aż do chwili wyrównania należności przez ucznia przysposobienia rolniczego.

30. *Dlaczego uczestnicy konkursu muszą opłacać materiał konkursowy?*

W konkursach młodzież zaznajamia się z zasadami należytego, racjonalnego gospodarowania. Prowadząc własne gospodarstwo, niczego darmo nie otrzyma. Byłoby bardzo szkodliwą rzeczą przyzwyczajanie młodzieży do „darmochy“. Stąd też jedną z najważniejszych zasad konkursu jest zasada „nic za darmo!“

31. *Co musi posiadać uczeń przysposobienia rolniczego oprócz materiału konkursowego?*

Kawałek pola pod uprawę rośliny konkursowej, albo też, w konkursie hodowlanym, pomieszczenie dla prosięcia, kur itd. O ziemię, wzgl. pomieszczenie, trzeba zwrócić się do osób, o których mowa w pytaniu nr. 6.

32. *Czy poletko konkursowe otrzymuje uczeń przysposobienia rolniczego darmo?*

Nie. Poletko konkursowe uczeń dzierżawi. Wysokość dzierżawy ustala się według panującej ceny dzierżawnej we wsi.

33. *W jaki sposób zaopatrują się uczniowie przysposobienia rolniczego w broszurkę konkursową i w dzienniczek?*

Broszurkę tematową i dzienniczek dostarcza uczniom przysposobienia rolniczego kierownictwo Oddziału, które zamawia je w Stowarzyszeniu.

34. *Jakie pismo mają abonować uczniowie przysposobienia rolniczego?*

Uczniowie przysposobienia rolniczego obowiązani są abonować pismo „Przysposobienie rolnicze” — przynajmniej 1 egzemplarz na cały zespół.

35. *Co to jest broszura konkursowa?*

Jest to książka, omawiająca ten temat, na który prowadzi się konkurs, np. o kukurydzy, burakach, ziemniakach itd.

Aby dokładnie poznać zadanie konkursowe nie wystarczy wysłuchanie jednego wykładu na kursie przedkonkursowym. W ciągu prowadzenia konkursu

uczeń przysposobienia rolniczego stanie przed wielu zagadkami, których sam rozwiązać nie potrafi. Otóż w tych trudnościach pomoże mu broszura konkursowa.

36. *Co to jest dzienniczek konkursowy?*

Jest to zeszyt, w którym uczniowie przysposobienia rolniczego opisują sposób prowadzenia zadania konkursowego i przeprowadzają kalkulację.

37. *Jak prowadzić dzienniczek konkursowy?*

Konkursy, dając praktyczne wskazówki, jak uprawiać rośliny i hodować zwierzęta, uczą też konkursistę, że ołówek jest jednym z najważniejszych narzędzi w gospodarstwie. Dla przekonania się o tem, uczniowie przysposobienia rolniczego prowadzą w dzienniczku bardzo dokładne zapiski w czasie konkursu. Zapisuje się mianowicie, ile zużyto czasu na wyhodowanie rośliny, lub zwierzęcia, ile było wydatków pieniężnych w związku z konkursem (dzierzawa poletka, nawozy sztuczne, materiał konkursowy), a po ukończeniu konkursu sporządza się obliczenie wydatków. Porównując poniesione dla konkursu koszta z wartością zebranego plonu konkursowego, obliczają uczniowie przysposobienia rolniczego zysk z konkursu.

Aby obliczenia miały prawdziwą wartość, dzienniczek konkursowy prowadzony być musi sumiennie i dokładnie. Jeżeli dzienniczek prowadzony był niedbale, niedokładnie, obliczenie końcowe będzie fałszywe.

W konkursach uprawowych prowadzić należy dzienniczek od jesieni, t. zn. od chwili, kiedy rozpo-

częto uprawę ziemi na poletku konkursowem, zaś dzienniczek hodowlany z chwilą otrzymania zwierzęcia konkursowego. W dzienniczku konkursowym podaje każdy uczeń przysposobienia rolniczego koszt robocizny i wyżywienia zwierzęcia konkursowego, a przy końcowem „zestawieniu“ także wartość produktów, wzgl. wartość wyhodowanego zwierzęcia.

U wszystkich uczni przysposobienia rolniczego w danym zespole ceny te muszą być jednakowe. Należy się co do tego przedtem porozumieć i ceny wyznaczyć. Prowadząc konkursy przez kilka lat i prowadząc starannie dzienniczek konkursowy, nabierze uczeń przysposobienia rolniczego doświadczenia, które rośliny i w jaki sposób uprawiane przynoszą dochód.

III. WŁADZE KONKURSOWE I PRZEPROWADZENIE KONKURSU

38. *Kto udziela wyjaśnień i pomocy w konkursach?*

Władze konkursowe: przodownik, kierownictwo Oddziału, komitet konkursowy i sąd konkursowy.

39. *Jakie są zadania władz konkursowych?*

Władze konkursowe pomagają młodzieży w organizowaniu i przeprowadzaniu konkursu, a mianowicie:

- a) przodownik najbardziej bezpośrednio kieruje pracami zespołu. (O zadaniach przodownika obszerniej mówimy na str. 31);
- b) kierownictwo Oddziału przyjmuje zgłoszenia do konkursu i wysyła je do Stowarzyszenia,

przeprowadza zakończenie konkursu i donosi Stowarzyszeniu o wynikach;

- c) komitet konkursowy udziela młodzieży pomocy w przygotowaniu się do konkursu i w ciągu trwania konkursu, oraz zbiera fundusze na cele związane z akcją konkursową;
- d) sąd konkursowy przeprowadza lustrację prac konkursowych oraz wyznacza nagrody.

40. Co to jest lustracja?

Lustracja jest to dogłębne oglądanie, kontrola prac zespołu. W tym celu sąd konkursowy odwiedza poletki konkursowe, przegląda dzienniczki i w rozmowie z uczniami przysposobienia rolniczego bada wiadomości młodzieży.

41. Jaki jest cel lustracji?

Przeprowadzający lustrację mają na celu:

- a) pouczyć ucznia przysposobienia rolniczego, służyć mu radą i wskazówkami oraz wskazać na popełniane przez niego błędy;
- b) ocenić pracę ucznia przysposobienia rolniczego dla ewent. przyznania nagrody.

42. W jaki sposób ocenia się pracę ucznia przysposobienia rolniczego?

Sposób oceniania (punktacja) pracy uczniów przysposobienia rolniczego jest podobny, jak w szkole. Stawia się stopnie (punkty) za staranność, sumienność, okazane wiadomości, pielegnację itd.

43. Jaka punktacja obowiązuje w konkursach uprawowych?

	najwyżej punktów
a) uprawa	5
sposób i dokładność uprawy, wykonanie w porę;	
b) nawożenie	5
sposób i zapobiegliwość w nawożeniu,	
c) ochrona roślin	5
wychwaszczanie, tępienie szkodników, zwalczanie chorób;	
d) spulchnianie roli	5
dobór narzędzi, sposób i czas;	
e) prowadzenie zapisek	5
sumienność, czystość, sposób pisania;	
f) samodzielność w pracy	5
g) praca w zespole	5
udział w zebraniach, kursach, wybiegach, lustracjach wewnętrznych;	
h) czytanie	5
pism, broszur, książek ogólnoroślniczych i z przysposobienia rolniczego	

Najwyższa ilość punktów 40

44. Jaka punktacja obowiązuje w konkursach hodowlanych?

a) urządzenie	5
chlewa, kurnika, pomieszczenie, okno, grzędy, korytko, poidelko, wybieg;	
b) czystość	5
chlewa, kurnika i naczyń;	
c) żywienie	5

pojenie, ilość i rodzaj zadawanej karmy, sposób zadawania, ile razy dziennie się karmi, wykorzystywanie odpadków z gospodarstwa;	
d) wygląd zwierzęcia	5
zdrowie i czystość;	
e) prowadzenie zapisek	5
sumienność, czystość, sposób pisania;	
f) samodzielność w pracy	5
g) praca w zespole	5
udział w zebraniach, kursach, wy- cieczkach, lustracjach wewnętrznych itd.;	
h) czytanie	5
pism, broszur i książek ogólno-rolni- czych i z przysposobienia rolniczego	

Najwyższa ilość punktów 40

45. Gdzie notuje sąd konkursowy punktacje?

Wyniki punktacji notuje sąd konkursowy na formularzu nr. 1. Formularz ten znajduje się w aktach Oddziału i w rękę ucznia.

46. Kto poza miejscowymi władzami konkursowymi kontroluje pracę młodzieży?

Poza lustracjami miejscowego sądu konkursowego dla kontroli prac młodzieży przyjeżdża instruktor rolniczy (z ramienia organizacji rolniczej lub Stowarzyszenia). Także s a m i c z ł o n k o w i e z e s p o ł u urządzają wspólne lustracje na swych poletkach i sami oceniają swą pracę. Te lustracje nazywamy lustracjami wewnętrznymi.

IV. ZAKOŃCZENIE KONKURSU

47. *Kiedy kończy się konkurs w Oddziale?*

Konkurs kończy się stosownie do broszury konkursowej, przeważnie w chwili wykopania plonów konkursowych, względnie odchowania zwierzęcia.

48. *W jaki sposób odbywa się zamknięcie konkursu?*

Zamknięcie konkursu (ważenie plonów, zwierzęcia), odbywa się w obecności wszystkich uczniów przysposobienia rolniczego, pracujących w zespole, oraz przedstawiciela sądu konkursowego i przodownika. Z zamknięcia konkursu należy sporządzić protokół.

49. *Co to jest pokaz konkursowy?*

Po zamknięciu konkursów urządza się pokaz plonów konkursowych. Pokaz urządzony na terenie Oddziału nazywa się lokalnym pokazem konkursowym.

50. *Czego dostarcza uczeń przysposobienia rolniczego na pokaz konkursowy?*

Na pokaz konkursowy uczeń dostarcza kilka okazów rośliny konkursowej (np. kilka kaczanów kukurydzy, buraków itd.), wzgl. wychowane zwierzę, oraz dzienniczek konkursowy, przyczem każdy powinien postarać się o możliwie ładne przybranie swojego „stoiska“.

51. *Co to jest powiatowa wystawa przysposobienia rolniczego?*

Jest to uroczyste zamknięcie prac konkursowych z całego powiatu. W wystawie powiatowej

biorą udział wszystkie zespoły konkursowe i wszystkie organizacje młodzieży, które uczestniczyły w akcji konkursowej. Ponieważ, uczestnicząc w wystawie powiatowej, młodzież reprezentuje swą organizację, powinna postarać się o to, aby wystąpić jak najlepiej. Stoisko na wystawie powinno być pięknie przybrane i opatrzone wyraźnym napisem z nazwą organizacji i wsi. Stoiska na wystawie, to jakby wieńce dożynkowe prac konkursowych. Młodzież powinna dbać o ich odpowiednie przybranie.

52. *Jakie bywają nagrody?*

Nagrody są:

- a) indywidualne, t. zn. przyznawane poszczególnym, wyróżnionym członkom zespołu;
- b) zespołowe, przyznawane całemu zespołowi.

53. *Kiedy ogłoszone zostają wyniki konkursu i nagrody?*

Wyniki konkursu i nagrody indywidualne, ogłasza się na lokalnym pokazie konkursowym. Nagrody zespołowe ogłasza się na wystawie powiatowej.

54. *Kto zdobywa nagrodę indywidualną?*

Nagrodę indywidualną, czyli nagrodę w zespole, na pokazie lokalnym, zdobywa ten uczeń przysposobienia rolniczego, który najlepiej, najwzorowiej w ciągu całego okresu trwania konkursu, przeprowadził swe zadanie konkursowe i który wykaże najlepiej wiadomości z zakresu zadania konkursowego.

55. Jakie znaczenie ma nagroda dla ucznia przysposobienia rolniczego?

Uczeń przysposobienia rolniczego powinien pamiętać, że:

- a) nagroda jest zachętą dla uczestniczących w konkursie, lecz nie prowadzi się konkursu tylko w tym celu, aby zdobyć nagrodę;
- b) największą nagrodą, jaką uczeń zdobywa, są zdobyte wiadomości;
- c) zdobyta niezasłużenie nagroda jest krzywdą dla innych członków zespołu i przynosi ujemną wartość członkom Oddziału.

56. Kto zdobywa nagrodę zespołową?

Nagrodę zespołową zdobywa ten zespół, który w danym temacie konkursowym osiągnął najlepsze wyniki na terenie powiatu.

57. O czym uczeń przysposobienia rolniczego powinien pamiętać po zakończeniu konkursu?

Po zakończeniu konkursu uczeń przysposobienia rolniczego ma jeszcze szereg zadań do spełnienia. Powinien pamiętać, że nabyte w konkursie doświadczenie i wiadomości należy wprowadzić w życie. Oczywiście nie gwałtownie, bo to może wywołać sprzeciw starszych, ale stopniowo i powoli. Korzyści wynikłe z należytej uprawy, czy hodowli będą mówić same za siebie.

Następnie uczeń przysposobienia rolniczego powinien odpowiednio wykorzystać produkty konkursowe tj.:

- a) umiejętnie je przechować, jak np. kukurydzę, buraki, ziemniaki itp.;

- b) zastosować jako materiał siewny, wzgl. hodowlany dla własnego gospodarstwa, a także i dla sąsiadów;
- c) zużytkować należycie, np. kukurydzę, jako paszę dla kur i świń;
- d) przetworzyć produkty mniej trwałe na konserwy lub kiszonkę, np. pomidory, kapustę itp.

58. *Czy z chwilą zakończenia konkursu kończy się okres pracy przysposobienia rolniczego?*

Nie. Z chwilą zakończenia konkursu, a nawet jeszcze przedtem, uczeń przysposobienia rolniczego przystępuje do prac przygotowawczych konkursu na rok przyszły, tj. do:

- a) uprawy jesiennej poletka;
- b) prowadzenia dzienniczka;
- c) pracy samokształceniowej w okresie zimowym.

V. PRZODOWNIK A KONKURSY

59. *Jakim powinien być przodownik ?*

Przodownik powinien być przede wszystkim wzorowym konkursistą. Poletko jego musi być wzorem dla innych. Tak samo dzienniczek. Jest on duszą zespołu. Pobudza członków do jak najstaranniejszego prowadzenia zadań konkursowych. Rola przodownika jest trudna. Oprócz wiadomości rolniczych przodownik posiadać musi energję, umiejętność pociągania innych do pracy, a przede wszystkim posiadać musi zaufanie wszystkich członków zespołu.

60. *Jakie są obowiązki przodownika?*

Przodownik zespołu powinien:

- a) sumiennie i dokładnie wypełniać zarówno podjęte przez siebie obowiązki ucznia przysposobienia rolniczego, jak i obowiązki przodownika zespołu;
- b) być łącznikiem między członkami zespołu, a komitetem i sądem konkursowym;
- c) wziąć o ile możliwości udział w kursie dla przodowników;
- d) brać udział w lustracjach wewnętrznych zespołu, sądu konkursowego i instruktora przysposobienia rolniczego;
- e) znać wszystkich członków zespołu, mieć ich spis, adresy, oraz znać rozkład poletek konkursowych;
- f) zbierać należności pieniężne od członków zespołu (składkę konkursową, opłatę za broszury, za materiał konkursowy). Zebrane kwoty oddaje niezwłocznie komitetowi konkursowemu lub do kasy Stowarzyszenia;
- g) pouczać członków zespołu w sprawach prowadzenia konkursu oraz czuwać nad ich pracą;
- h) uzgadniać w zespole ceny karmy i robocizny;
- i) brać udział we wzajemnych lustracjach zespołu, zachęcać do nich oraz zawiadamiać o nich sąd konkursowy;
- j) być obecnym przy zbiorze plonów konkursowych oraz przy zamknięciu konkursu w zespole;

- k) starać się, aby zespół urządził pokaz lokalny i wziął udział w wystawie powiatowej;
- l) uczestniczyć w specjalnych konkursach między przodownikami, o ile są urządzone w powiatach bardziej wyrobionych.

61. Jaki jest stosunek przodownika do starszego społeczeństwa?

Przodownik jest łącznikiem między młodzieżą a starszym społeczeństwem. Uczestniczy w pracach komitetu konkursowego.

62. Jak przodownik przeprowadza wewnętrzne lustracje zespołu?

Przodownik ma obowiązek organizować jak najczęstsze lustracje wewnętrzne zespołu, t. j. wzajemne odwiedzanie poletek konkursowych przez samych uczniów przysposobienia rolniczego. Lustracje te mają na celu podniesienie prac w zespole. Porównując bowiem własne poletko konkursowe z poletkami współtowarzyszy, uczeń przysposobienia rolniczego zdobywa bardzo wiele doświadczenia.

W czasie odbywanych lustracyj młodzież sama, pod kierunkiem przodownika, ocenia wzajemnie swe prace. Przodownik wpisuje wyniki tego sądu w dzienniczkach konkursowych.

63. Jakie są obowiązki przodownika na pokazie konkursowym?

Przodownik ma obowiązek:

- a) dopilnować, aby wszyscy uczniowie przysposobienia rolniczego dostarczyli eksponaty i dzienniczki na wystawę;

- b) przygotować i wygłosić sprawozdanie z przebiegu konkursu w zespole.

64. *Co to jest konkurs przodowników?*

Na terenie powiatów, gdzie prace konkursowe rozwinęły się szerzej, urządzone bywają konkursy między przodownikami. Przodownik, który najlepiej wywiąże się ze swych obowiązków, uzyskuje nagrodę.

65. *Co bierze się pod uwagę przy ocenie pracy przodownika?*

Przy ocenie pracy przodownika bierze się pod uwagę następujące okoliczności:

najwyżej punktów

- a) organizacja pracy w zespole 5
wykazy uczniów przysposobienia rolniczego, zebranie formularzy zgłoszeń, zebranie należności, sprawdzanie pracy i zapisek, organizacja pokazów;
- b) praca oświatowa 5
wspólne czytanki, dopilnowanie udziału w kursie wszystkich uczniów zespołu, czytanie pism, broszur i książek, związanych z zadaniem konkursowym i pracą rolniczą, pogadanki, wycieczki p. r., doradztwo w pracy konkursowej itp.;
- c) stan pracy zespołu 5
poziom, różnice w pracy poszczególnych uczniów p. r. w zespole itp.;
- d) pomysłowość 5

w organizacji zespołu, organizacji pracy, wykonywaniu zadania, organizacji pokazu itp.;

- e) średnia z inspekcji tematu konkursowego
- f) średnia ocena pracy przodownika

INNE SPOSOBY KSZTAŁCENIA SIĘ W PRZYSPOBIENIU ROLNICZYM

66. *Jak poza konkursami kształcić się muszą zespoły?*

Oprócz konkursów powinny zespoły przysposobienia rolniczego:

- a) urządzać kursy z zakresu gospodarstwa wiejskiego;
- b) zakładać biblioteczki rolnicze;
- c) abonować gazety rolnicze;
- d) urządzać wycieczki rolnicze.

67. *Jak urządzić kurs zimowy?*

W celu urządzenia kursu zimowego porozumieć się należy z komitetem konkursowym, z kierownictwem Oddziału i ze Stowarzyszeniem. Kurs zimowy obejmować może wykłady z rolnictwa, hodowli, warzywnictwa, sadownictwa, pszczelarstwa, ziół leczniczych itd.

68. *Dlaczego należy zakładać biblioteczki rolnicze?*

Dla należytego prowadzenia gospodarstwa wiejskiego potrzeba bardzo wielu wiadomości. Wiele tych wiadomości dostarczy kurs i konkurs, nie da jednak wszystkich potrzebnych wiadomości. Dobra

książka rolnicza uzupełni wiadomości zdobyte na kursie i w konkursie rolniczym. Toteż należy dążyć do tego, aby w bibliotece Oddziału były książki z dziedziny rolniczej.

69. *Jakie gazety rolnicze należy abonować?*

Na terenie Polski wychodzi kilka gazet rolniczych. Są niemi:

	<i>Abonament roczny zł</i>
a) „Zagroda wzorowa“, Przewodnik Kółek Rolniczych — Kraków, plac Szepeńskiego 8	10,—
b) „Poradnik Gospodarski“ — Poznań, ul. Seweryna Mielżyńskiego 24	12,—
c) „Rolnik śląski“ — Katowice, ul. Juliusza Ligonia 36	12,—
d) „Kłosa“ — Toruń, ul. Sienkiewicza 10	10,—
e) „Rolnik“ — Lwów, ul. Kopernika 20	35,—
f) „Gazeta Rolnicza“ — Warszawa, ul. Kopernika 30	80,—
g) „Przewodnik Gospodarski“ — Warszawa, ul. Kopernika 30	16,—
h) „Tygodnik Rolniczy“ — Wilno, ul. Dominikańska 13	12,—

Dla młodzieży jednak, uczestniczącej w konkursach przysposobienia rolniczego obowiązkowym czasopismem jest „Przysposobienie Rolnicze“ — Warszawa, ul. Kopernika 30 . . . 6,—

70. Jak pracować powinien zespół przysposobienia rolniczego dla swojej wsi?

Zespół przysposobienia rolniczego dbać powinien o kulturalno - gospodarcze podniesienie własnej wsi, a mianowicie:

- a) członkowie zespołu powinni rozszerzać w swoim otoczeniu poznane w konkursach lepsze metody uprawy, zachęcać do czytania broszur i czasopism rolniczych;
- b) jednym z bardzo ważnych zadań, które może być przez zespoły przysposobienia rolniczego przeprowadzone, to walka z chwastami. Ponieważ sama młodzież, zorganizowana w zespołach nie wystarczy do przeprowadzenia tej akcji, należy akcję tę podjąć w porozumieniu z szkołą, gminą itd.;
- c) młodzież, uczestnicząca w przysposobieniu rolniczem, dawać może inicjatywę do urządzania „dni pracy“, mających na celu np. poprawę drogi, sadzenia drzewek itd.;
- d) zespół przysposobienia rolniczego powinien dbać nie tylko o podniesienie zamożności, lecz także i piękna wsi przez sadzenie krzewów, kwiatów, zachęcanie do zakładania ogródków przy chatach itd.

Wieś będzie taką, jaką ją zbudują jej mieszkańcy. Uczestnicząc w akcji przysposobienia rolniczego, niechaj młodzież pamięta o słowach twórcy przysposobienia rolniczego w Polsce, prof. Mikułowskiego - Pomorskiego:

„Zadaniem młodzieży, pracującej w zespołach przysposobienia rolniczego jest przygotowanie się do życia na wsi. Obok pracy nad zdobyciem umiejętności dobrego gospodarowania, zespoły przysposobienia rolniczego wziąć się powinny do pracy nad udogodnieniem życia i upiększeniem swoich własnych wsi“.

TREŚĆ

	Str
Przedmowa	3
O przysposobieniu rolniczym	7
O konkursach przysposobienia rolniczego w Od- dziale KSM	9
I. Pojęcie konkursu	9
II. Sposób przygotowania się do konkursu	20
III. Władze konkursowe i przeprowadzenie konkursu	24
IV. Zakończenie konkursu	28
V. Przodownik a konkursy	31
Inne sposoby kształcenia się	36
Przysposobienie rolnicze w życiu wsi	38

BIBLIOTEKA
Wyższego Seminarium Duchownego
w SANDOMIERZU

35648